

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/521/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1107218136
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Javorčíková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1107218136.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: W. A., D.. XX.XX.XXXX, N. Š. XX, N., zastúpený: M. V. Z., V., Z. Z. B. X-X, N., proti odporcovi: MetLife Europe Limited, pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom Pribinova 10, Bratislava, IČO: 47257105, zastúpený: V. G. F. Y. Z..F..P., Z. Z.Í. S. X/B, N., o zaplatenie 46 471,49 Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 25. 03. 2013 č.k. 22C/100/2007-346, pomerom hlasov 3:0 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava I v Bratislave zo dňa 25. 03. 2013 č.k. 22C/100/2007-346 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa konanie v časti úroku z omeškania vo výške 13 % zo žalovanej sumy od 01.12.2005 do 31.12.2005 a úroku z omeškania vo výške 7 % zo žalovanej sumy od 01.01.2006 až do zaplatenia zastavil. Vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol a odporcovi nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľ sa žalobným návrhom doručeným súdu dňa 05.06.2007, zmeneným podaním doručeným súdu dňa 09.07.2008, domáhal od odporcu zaplatenia sumy 46 471,49 Eur spolu s úrokom z omeškania 13 % ročne zo žalovanej sumy od 01.12.2005 do 31.12.2005 a úroku z omeškania vo výške 7 % ročne zo žalovanej sumy od 01.01.2006 až do zaplatenia. Návrh odôvodnil tým, že dňa 20.09.2004 bola medzi odporcom a nebohým N. N., D.. XX.XX.XXXX, R.. XX.XX.XXXX, D. N. D.. X. O. XX, Y. (Ď. U. „), uzavretá zmluva č. XXXXXXXX o investičnom životnom poistení. V zmluve bol navrhovateľ spolu s otcom nebohého určený ako osoba oprávnená na plnenie pre prípad vzniku poistnej udalosti v pomere 70% - 30%. Navrhovateľ po smrti poistníka vyzval odporcu listami zo dňa 19.04.2005 a 06.02.2006 na predmetné plnenie, avšak odporca plniť odmietol.

Odporca žiadal návrh navrhovateľa v celom rozsahu ako nedôvodný zamietnuť. Namietol, že sa v zákonom stanovenej lehote dovolal relatívnej neplatnosti predmetnej poistnej zmluvy. Skutkové okolnosti popísal tak, že dňa 20.09.2004 podpísal nebohý N. N. návrh na uzavretie životného poistenia č. XXXXXXXX adresovaný odporcovi s požiadavkou na Poistenie pre prípad smrti alebo dožitia (do 65 rokov) na poistnú sumu 1 000 000,- Sk a Pripoistenie pre prípad smrti následkom úrazu a trvalej invalidity úrazom vo výške 1 000 000,- Sk. V návrhu uviedol, že nemá a nemal uzavretú inú poistnú zmluvu životného poistenia a ani predložený návrh na jej uzavretie u inej životnej poisťovne. Na základe údajov uvedených v návrhu na uzavretie životného poistenia, finančnom dotazníku a v tlačive "analýza potrieb" odporca vydal dňa 05.10.2004 poistku č. XXXXXXXX s dátumom uzatvorenia poistnej zmluvy a začiatku poistenia dňa 21.09.2004. Dňa 19.01.2005 bolo odporcovi z agentúry v Piešťanoch oznámené úmrtie

nebohého dňa 20.11.2004 s údajom, že sa jednalo o vraždu, ktorá je v štádiu šetrenia. Z nazretia do vyšetrovacieho spisu, ako aj zo splnomocnenia oprávnenej osoby otca nebohého M. N., udeleného M. W. Z., sa odporca dozvedel, že nebohý N. N. od 16.09.2004 do 08.10.2004, t.j. v priebehu 22 dní na pobočkách ôsmich životných poisťovní: B. V. Z., J. V. Z., X. V. Z., V. V. U. A. V. Z. (H. O. V. A., V. Z.), Č. A. - Z. V. Z., V. U. D. S., Č. V. Z., L. Ž. A. V. Z. uzavrel viaceré poisťné zmluvy na celkovú poisťnú sumu 19.651.875 Sk. Konanie nebohého bolo zároveň predmetom trestného stíhania poisťovacieho podvodu v štádiu pokusu. V dotazníku odporcu zo dňa 20.09.2004 tak podľa názoru odporcu nebohý vedome nepravdivo uviedol, že nepodal žiadny návrh na uzavretie životného poistenia, ani neuzavrel iné životné poistenie. Ak by nebohý uviedol pravdivú informáciu o tom, že pred podpísaním návrhu pre odporcu podal návrhy na uzatvorenie životného poistenia v iných životných poisťovniach na vysoké poisťné sumy, za takýchto podmienok by s nebohým odporca predmetnú poisťnú zmluvu neuzavrel. Preto sa dovolal relatívnej neplatnosti poisťnej zmluvy podľa § 40a Občianskeho zákonníka (ďalej len "OZ"). Dovolanie sa relatívnej neplatnosti doručil oprávneným osobám z poisťnej zmluvy č. XXXXXXXX: v tom čase maloletému W. A. v zastúpení jeho zákonných zástupcov, jeho právneho zástupcovi a právnej zástupkyňi otca nebohého. V zmysle judikatúry súdov Slovenskej a Českej republiky právne účinky dovolania nastanú okamihom, kedy prejav oprávneného dôjde druhému účastníkovi, resp. ostatným účastníkom právneho úkonu. V takom prípade sa nevyžaduje výrok súdu o neplatnosti právneho úkonu. Súd sa preto musí vysporiadať s otázkou relatívnej neplatnosti poisťnej zmluvy ako s prejudiciálnou otázkou. Pre dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu vo všeobecnosti platí, že premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, pokiaľ nie je uvedené inak. Občiansky zákonník vo svojich ustanoveniach neurčuje osobitnú premlčaciu dobu, v ktorej sa právo dovoliť sa relatívnej neplatnosti právnych úkonov premlčuje, a preto sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Za začiatok plynutia premlčacej lehoty považuje deň uzavretia poisťnej zmluvy.

Po vykonanom dokazovaní súd poukázal na ustanovenia § 32 ods. 2, 34, 37, 49, druhá veta, 49a, 788 ods. 1, 797 ods. 1,2, 816 a 817 ods. 1, veta prvá Občianskeho zákonníka (ďalej len "OZ"). Konštatoval, že návrh nie je dôvodný z nasledovných dôvodov:

- Pri uzavieraní poisťnej zmluvy nebohý nepravdivo uviedol, že nemá uzavreté iné zmluvy životného poistenia, hoci pred predložením návrhu na túto poisťnú zmluvu nebohý uzavrel iné poisťné zmluvy so 6 ďalšími poisťovňami s dojednaným plnením na viac ako 14 mil. Sk, t.j. 480 tis. Eur. Znaleckým dokazovaním v trestnom konaní pre poisťovací podvod bolo zistené, že všetky zmluvy podpísal osobne nebohý, ktorý bol od 20.9.2004 nezamestnaný. Nemal ani žiadny iný majetok, ktorý by mu umožňoval uhrádzať splátky poisťného, t.j. viac ako 660,- Eur mesačne. Do zániku poistenia nebohý uhradil všetky splátky poisťného. Nebohý porušil povinnosť podľa § 793 ods. 1 pravdivo odpovedať na otázky poisťovateľa pri uzavieraní zmluvy, ktoré zákon spája so sankciami v ustanoveniach § 798 OZ (zníženie poisťného), § 802 ods. 1 (právo odstúpiť od zmluvy, čo je možné len za trvania zmluvy, pričom vo veci poisťná zmluva zanikla smrťou poisťníka) a § 802 ods. 2 OZ (právo odmietnuť plnenie ak príčinou poisťnej udalosti bola skutočnosť, ktorú poisťník vedome nepravdivo alebo neúplne uviedol). Z výsluchu svedka L. C., pracovníka odporcu, vyplynulo, že ak by poisťník odpovedal pravdivo na všetky otázky, odporca by urobil šetrenie dôvodu, prečo nezamestnaný človek bez príjmu uzavrel ďalších 6 zmlúv životného poistenia a až na základe ďalších zistení by rozhodol o prijatí návrhu spornej poisťnej zmluvy. Tým poisťník znemožnil odporcovi posúdiť poisťné riziko, najmä špekulatívnosť poistenia,
- O skutočnostiach zakladajúcich právo odstúpiť od zmluvy podľa § 802 ods. 1 OZ sa odporca dozvedel až pri šetrení poisťnej udalosti, t.j. po smrti poisťníka, kedy zmluva zanikla a právo sa nedalo uplatniť. Súd poukázal na § 40a OZ, ktoré upravuje relatívnu neplatnosť právneho úkonu a § 49a OZ upravujúce konanie v omyle dosiahnutého ľst'ou poisťného, ktoré je dôvodom na uplatnenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu,
- Odporca preukázal, že sa dovolal relatívnej neplatnosti v 3-ročnej premlčacej dobe, ktorá začala plynúť po jej uzavretí odo dňa 21.9.2004 do 21.9.2007. Dovolanie sa relatívnej neplatnosti zo dňa 31.8.2007 bolo doručené právnenému zástupcovi navrhovateľa dňa 4.9.2007, matke nebohého O. N. dňa 7.9.2007, otcovi nebohého 5.9.2007 a právnenému zástupcovi otca nebohého dňa 5.9.2007. Odporca ho doručoval aj zákonným zástupcom v tom čase maloletého navrhovateľa na ich adresy, ale neboli na pošte prevzaté. Súd neuznal námietku navrhovateľa, že odporca sa včas nedovolal relatívnej neplatnosti, pretože sa jej mohol dovoliť len priamo voči navrhovateľovi, a jeho právnenému zástupcovi to mohol dať len na vedomie. Súd v tejto súvislosti poukázal na § 32 ods. 2. OZ, podľa ktorého právny zástupca zastupoval navrhovateľa ako splnomocnenec na základe plnej moci zo dňa 14.4.2005, ktorou ho zákonní

zástupcovia navrhovateľa splnomocnili na zastupovanie pri všetkých právnych úkonoch týkajúcich sa vymáhania plnenia zo spornej poisťnej zmluvy voči odporcovi. Odporca doručoval dovolanie relatívnej neplatnosti právneho zástupcovi navrhovateľa na základe tejto plnej moci, ktorá mu bola doručená dňa 21.4.2005, pretože tento úkon bezprostredne súvisí s vymáhaním nároku z poisťnej zmluvy.

Keďže odporca sa úspešne dovolal relatívnej neplatnosti právneho úkonu je poisťná zmluva neplatná. Súd preto návrh navrhovateľa v merite veci zamietol. Vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní dňa 12.11.2012 vzal návrh v časti týkajúcej sa úrokov z omeškania späť, a právny zástupca s tým vyjadril súhlas, súd konanie v tejto časti zastavil. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ust. § 150 ods. 1, veta prvá O.s.p.. Dôvod osobitného zreteľa pre nepriznanie trov úspešnému účastníkovi je v tomto prípade daný skutočnosťami, že navrhovateľ bol v priebehu konania ešte maloletý a v konaní si uplatňoval nárok na plnenie z poisťnej zmluvy. Súd dospel k záveru, že navrhovateľ by mohol hradiť náhradu trov konania len s veľkými ťažkosťami, resp. len prostredníctvom a z prostriedkov svojich zákonných zástupcov. Nie je v záujme maloletého odčerpanie prostriedkov z rozpočtu rodiny na náhradu trov konania, čím by došlo k zníženiu prostriedkov, ktoré je možné vynaložiť na potreby maloletého. Súd bral na zreteľ aj osobné, zárobkové, majetkové a iné pomery oboch účastníkov, nielen navrhovateľa, nakoľko jeho rozhodnutím je dotknutá aj majetková sféra odporcu. Odporca je právnická osoba, podnikateľ v oblasti poisťovníctva a má objektívne predpoklady produkovať zisk. Miera akou sa rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania dotkne majetkovej sféry odporcu je tak nepomerne menšia ako miera, akou by sa priznanie náhrady trov dotklo navrhovateľa. Náhrady trov by vzhľadom na hodnotu sporu a počet vykonaných úkonov právnej služby bola vo výške, ktorá by sa negatívne mohla prejaviť na rozpočte rodiny, na ktorej je maloletý závislý. Ďalej vzal súd do úvahy aj to, že príčinou neúspechu navrhovateľa v spore bola skutočnosť, že odporca sa úspešne dovolal relatívnej neplatnosti právneho úkonu poisťnej zmluvy. Možno tak bez pochybností uzavrieť, že zo strany navrhovateľa nešlo o zjavne bezúspešné uplatňovanie práva, a navrhovateľ si v spore riadne plnil aj procesné povinnosti. Súd preto odporcovi právo na náhradu trov konania, resp. trov právneho zastúpenia nepriznal.

Proti rozsudku podal odvolanie navrhovateľ prostredníctvom právneho zástupcu, podaním zo dňa 15.7.2013, ktoré doplnil podaním zo dňa 5.8.2013. Domáhal sa, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa, alternatívne, aby ho zmenil a žalobnému návrhu vyhovel, z nasledovných dôvodov:

- Pre uvedenie nepravdivých odpovedí zo strany poisťníka je špeciálna právna úprava v § 798 a 802 OZ, ktorá má prednosť pred všeobecnou úpravou dôvodu relatívnej neplatnosti právneho úkonu pre uvedenie poisťníka do omylu zo strany poisteného. Odporca mal právo od zmluvy odstúpiť v 3- mesačnej prekluzívnej lehote podľa § 802 ods. 1 OZ, resp. znížiť poisťné,
- Odporca uviedol, že o nepravdivých skutočnostiach sa dozvedel až pri šetrení poisťnej udalosti a relatívnej neplatnosti sa dovolal listom zo dňa 31.8.2007. Tento list nebol adresovaný navrhovateľovi a bol doručený len právneho zástupcovi navrhovateľa dňa 18.9.2007, ktoré mu však mohlo byť doručené len na vedomie. Navrhovateľovi a ani jeho zákonným zástupcom dovolanie nedoručil, čo je podstatná skutočnosť a dovolanie relatívnej neplatnosti poisťnej zmluvy tak nie je účinné. Vo veci je opodstatnená aj námietka premičania, pretože odporca sa relatívnej neplatnosti nedovolal v 3-roč. lehote. Plná moc navrhovateľa pre právneho zástupcu sa vzťahovala na vykonanie právnych úkonov, ktoré mal za neho právny zástupca vykonať. Nemohla sa vzťahovať na doručenie dovolania relatívnej neplatnosti od odporcu, keďže je právnym úkonom odporcu, ktorý musí byť určený priamo osobe dotknutej týmto úkonom,
- Podozrivé okolnosti pri uzavretí poisťnej zmluvy nemôžu samé o sebe založiť ani absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi. Odporca mal dostatok právnych nástrojov, aby odvrátil následky poisťnej zmluvy uzavretej na základe nepravdivých údajov. Aj keď poisťník zamlčal, že uzavrel iné poisťné zmluvy životného poistenia, nešlo o prípad vedomého zamlčania takej skutočnosti, ktorá by bola rozhodujúca pre určenie výšky poisťného. Odporca dostatočne nezdôvodnil do akej miery by mali mať tieto nepravdivé údaje vplyv na určenie výšky poisťného. Omyl vo vôle má za následok len relatívnu neplatnosť právneho úkonu, a len ak vychádza zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca,
- Odporca nepreukázal, že si dostatočne zabezpečil informácie dôležité pre posúdenie rizikovosti pri uzatváraní poisťnej zmluvy a začal to robiť až po jej zániku. Musí preto znášať ťarchu podnikateľského rizika,
- Navrhovateľ na podporu správnosti jeho záverov poukázal aj rozsudok v obdobnej veci Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/305/2009, v ktorej bol oprávnenou osobou z poistenia otec poisťníka voči

poisťovni V. Ž. A., V.Z..., a sp. zn. 5Co/368/2006 rovnakého navrhovateľa voči L. Ž. A., V.Z... Súd by mali zachovať princíp ochrany legitímneho očakávania účastníka konania, aby súdy v obdobných veciach rozhodovali rovnako.

K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadril odporca písomne podaním zo dňa 5.9.2013. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny a uplatnil si aj náhradu trov odvolacieho konania. Podľa jeho názoru je rozsudok dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený. V rámci svojej obrany zdôraznil nasledovné skutočnosti:

- Odporca nemohol účinne odstúpiť od poisťnej zmluvy podľa § 802 ods. 1 OZ, pretože poistenie a poisťná zmluva zanikli smrťou poisteného (napr. rozsudok NS ČR 33/Cdo/2907/2000),
- Ustanovenie § 793 ods. 1 OZ nestanovuje poisťovateľovi povinnosť šetriť v čase uzatvárania poisťnej zmluvy, či záujemca o poistenie dodržal povinnosť odpovedať pravdivo na otázky poisťiteľa. V tomto prípade ani nemal možnosť zistiť, či predložil nebohý aj iným poisťovniam návrh na uzavretie poisťných zmlúv,
- Odporca preukázal, že o podvodnom konaní poisťníka sa mohol dozvedieť až po vzniku poisťnej udalosti. Preukázal aj to, že pri uzatváraní poisťnej zmluvy dňa 20.9.2004 ho uviedol poisťník do omylu, pretože do uvedeného dňa predložil šiestim poisťovniam návrhy na uzavretie životného poistenia na vysoké sumy,
- Ak by poisťník povedal pravdu, odporca by spornú poisťnú zmluvu neuzavrel. Bol by najprv vykonal šetrenie u poisťovacieho poradcu, ktorý spísal návrh na poistenie, na dopĺňujúce informácie od samotného záujemcu a aj od poisťovní, ktorým už návrhy predložil. Rozhodne by odporca neakceptoval poisťné plnenie do sumy 2 milióny Sk,
- Odporca sa platne dovolal relatívnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 40a a 49a OZ, ktoré platia pre všetky občianskoprávne vzťahy. Pokiaľ ide o doručenie dovolania sa relatívnej neplatnosti, odporca poukázal na § 32 ods. 2 OZ a na obsah plnomocenstva udeleného právnenému zástupcovi navrhovateľa zo dňa 14.4.2005. Vzťahovalo sa na všetky právne úkony vo veci zastupovania maloletého, ktoré sa týkali nárokov z poisťnej zmluvy, vrátane preberania písomností v súvislosti s týmito nárokmi. Ide tak o generálnu plnú moc bez obmedzenia. Právny zástupca navrhovateľa prevzatím dovolania relatívnej neplatnosti spôsobil, že právne účinky dovolania sa nastali priamo zastúpenému,
- Pokiaľ ide o súdne konania voči iným poisťovniam, každá poisťovňa má rozličné znenie návrhov poisťných zmlúv. Poisťné zmluvy boli uzavreté v rôznom čase a musí sa zohľadniť skutková aj právna argumentácia v jednotlivých konaniach. Predložené rozsudky nie sú preto pre súd v tejto veci záväzné. Navyše v 6 poisťovniach poisťník predložil návrhy v ten istý deň 16.9.2004 a v spornej veci to bolo až dňa 20.9.2004.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a po doplnení dokazovania dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Súd prvého stupňa vykonal vo veci všetky dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy správne vyhodnotil, a svoje závery riadne v napadnutom rozhodnutí odôvodnil. S dôvodmi rozsudku prvostupňového súdu sa v celom rozsahu stotožňuje aj odvolací súd (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na pojednávaní pred odvolacím súdom dňa 5.4.2016 právna zástupkyňa odporcu predložila písomné oznámenie o zmene právnej formy spoločnosti odporcu, ktorá sa zlúčila so spoločnosťou O. V. A., V.Z... Ďalej predložila výpis z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, zložka 918/B, z ktorého vyplýva, že táto spoločnosť bola vymazaná k 01. 04. 2015 bez likvidácie a jej právnym nástupcom sa stala spoločnosť O. I. U., Z. Z. XX P. C. Z. W. X, Í., ktorá na území SR zriadila pobočku pod názvom O. I. U., pobočka poisťovne iného členského štátu, so sídlom A. XX, N., L.: XXXXXXXX, a je zapísaná vo vložke pod č. XXXX/B.

Právny zástupca navrhovateľa v celom rozsahu zotrval na dôvodoch podaného odvolania. Navyše poukázal na uznesenie ÚS SR sp. zn. II.ÚS 855/2014 - 19 zo dňa 11. 12. 2014, ktoré založil do spisu prípisom zo dňa 16. 02. 2016. Konkrétne na časť, v ktorej sú uvedené závery okresného súdu o možnosti dovolania sa relatívnej neplatnosti poisťnej zmluvy. Okresný súd uviedol, že vylučuje túto formu vzhľadom na osobitné prostriedky ochrany Občianskeho zákonníka v § 798 OZ - zníženie poisťného, a odstúpenia od zmluvy podľa § 802 OZ. Ústavný súd vo veci uviedol, že argumenty okresného súdu sú ústavné udržateľné a preto ústavnú sťažnosť odmietol. Právny zástupca ďalej poukázal na ďalšie právoplatné rozhodnutie k obdobnej veci, v ktorom bolo vyhovené nároku navrhovateľa voči poisťovni L., životná poisťovňa, pod sp. zn. 6Co/42/2015. Zákon nezakazuje uzavretie tzv. množného poistenia vo viacerých poisťovniach. Všetky prípady v obdobných poisťných zmluvách súvisiacich s tým istým

poistníkom boli identické, a preto sa na ne v plnom rozsahu vzťahuje aj uznesenie citované uznesenie ÚS SR. Na otázku súdu právny zástupca uviedol, že aj keď v plnej moci od zákonných zástupcov navrhovateľa zo dňa 14. 04. 2005 je uvedené, že je oprávnený prijímať za navrhovateľa aj písomnosti, bolo to myslené na prijímanie písomností zo súdu, pričom dovolanie relatívnej neplatnosti je úplne iný úkon. V tomto čase nebolo možné predvídať, že takáto situácia by mohla nastať, keďže odporca takouto skutočnosťou neargumentoval.

Právny zástupca odporcu v celom rozsahu zotrval na obrane z prvostupňového konania. Pokiaľ ide o súdne rozhodnutia v obdobných veciach vo všeobecnosti trvá na svojom vyjadrení, že predmetnú vec skutkovo a ani právne nemožno zamieňať s inými súdnymi konaniami, v ktorých bol iný skutkový stav a kde poisťovne z rôznych dôvodov museli preukazovať, či sa platne dovolali relatívnej neplatnosti poisťných zmlúv. Poukázal aj na poisťné zmluvy, ktoré boli uzavreté v jeden deň 16. 09. 2004, a keďže v nich nebola uvedená hodina, poisťovne nevedeli preukázať, či pred uzavretím ich poisťnej zmluvy poisťník už uzatváral aj iné poisťné zmluvy. Navyše poisťníkovi boli kladené rôzne otázky zo strany poisťovní a nie všetky otázky sú odporcovi známe. Odporca však v tejto veci jednoznačne preukázal, že ho poisťník úmyselne uviedol do omylu a bola naplnená skutková podstata ustanovenia § 40a OZ. K citovanému rozhodnutiu Ústavného súdu SR uviedol, že mu nie je známe, na základe čoho okresný súd dospel k záveru, že všeobecná časť OZ sa nevzťahuje na poisťné zmluvy. Podľa jeho názoru ho nemožno použiť na prejednávajúcu vec, lebo vychádzal z iného skutkového stavu, ktorá sa týkala inej veci, a aj inej právnej argumentácie. V tejto veci odporca predložil rozhodnutie NS ČR, ktorý sa zaoberal obdobnou vecou, a vyslovil právny názor, že po smrti poisťníka už nie je možné odstúpiť od poisťnej zmluvy. Pokiaľ ide o možnosť posúdenia spornej poisťnej zmluvy ako absolútne neplatného právneho úkonu, na túto skutočnosť súdy musia prihliadať zo zákona. Odporca od počiatku poukazoval na to, že sporná poisťná zmluva bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi. K námietke navrhovateľa, že odporca nekonal s dostatočnou starostlivosťou v priebehu uzatvárania tejto zmluvy, zástupca uviedol, že súkromná poisťovňa nemá kapacity na to, aby detailne prešetrovala každý návrh poisťnej zmluvy v tom smere, či odpovede sú záujemcu sú pravdivé alebo nie. Zaujímá sa len o neštandardné prípady. V konkrétnom prípade bol poisťníkovi nad rámec predložený aj tzv. finančný dotazník, z ktorého vyplýva, že poisťník mal mať našetrovaných dostatok finančných prostriedkov na platenie poisťného. Navyše, ak by poisťné riadne neplnil, poistenie by zaniklo a to bez nároku poisťníka na vrátenie zaplateného poisťného. Takto formulovaný dotazník podľa ich informácií nemala žiadna iná poisťovňa. Konkrétne poukázal na najmä na bod 6 písm. e) dotazníka. V čase uzavretia zmluvy odporca objektívne ani nemal možnosť zistiť, že dňa 16. 09., t.j. 4 dni pred tým, podal poisťník ďalších 6 návrhov na uzavretie životných poisťiek. Základným princípom životného poistenia je, aby poisťník resp. poistený boli primerane odškodnení pri náhodnej poisťnej udalosti. Nemá to nič spoločné s tzv. množným poistením ako to účelovo tvrdí navrhovateľ. Stav, kedy osoba s nízkym príjmom uzavrie v krátkom časovom úseku celkovo 8 poisťných zmlúv na vysoké sumy je špekulácia, čo sa inak nedá posúdiť.

Odvolací súd k dôkazom vykonaným na súde prvého stupňa oboznámil účastníkov konania so svojimi závermi v obdobnej veci vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod. zn. 7C/43/2008, navrhovateľa mal. W. A. voči poisťovni J.H., V.Z., N., ktorá sa týka toho istého poisťníka. Odvolací súd sa v tejto veci oboznámil s obsahom vyšetrovacieho spisu Č.: G. - XX/OVK - H.-XXXX, vo veci trestného činu vraždy N. N.. Na základe týchto poznatkov zrušil v tejto veci pôvodný rozsudok, v ktorom bolo v žalobe navrhovateľa vyhovené, pričom v ďalšom konaní súd I. stupňa rozsudkom z 18. 04. 2012 pod č.k. 7C/43/2008 - 296 žalobu navrhovateľa zamietol v celom rozsahu. Táto vec je predmetom odvolacieho konania na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 14Co/242/2012.

K záverom súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku považuje odvolací súd za potrebné v kontexte odvolacích námietok navrhovateľa zdôrazniť nasledovné:

Súd sa primárne vo veci musel vyporiadať so skutočnosťou, či vzhľadom na všetky okolnosti uzavretia spornej poisťnej zmluvy, nejde o absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 OZ, na ktorý sú súdy povinné prihliadať ex off. Z trestného spisu pod č. Č.: G.-XX/OVK-H.-XXXX vyplýva, že v osobe N. N. išlo o nemajetného človeka, ktorý často požíval alkoholické nápoje a žil „od výplaty k výplate“. Tesne pred svojou smrťou však bol na dovolenke v Egypte, ktorú si zo svojich prostriedkov nemohol dovoliť. Po návrate svojmu otcovi povedal, že keď sa mu niečo stane, on dostane milión, resp. ešte si užije a potom skončí so životom. Navodzuje to dojem nekalého konania pri uzatváraní nielen spornej, ale aj ďalších šiestich poisťných zmlúv vo veľmi krátkom časovom slede a na vysoké čiastky poisťného.

Na základe trestného oznámenia všetkých dotknutých poisťovní orgány činné v trestnom konaní začali trestné stíhanie pre pokus trestného činu poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1,5 Trestného zákona. Uznesením Č.: P.-XXXX/ÚJKP - P. - H. - XXXX N. zo dňa 16.10.2007 však bolo trestné stíhanie prerušené, pretože sa nepodarilo zistiť skutočnosť oprávňujúce začať trestné stíhanie voči konkrétnej osobe. Vyšetrovateľ PZ vychádzal predovšetkým zo skutočností, že znaleckým skúmaním bolo preukázané, že poisťné zmluvy osobne podpísal nebohý N. N. a že poisťné splátky boli riadne uhrádzané v zmysle poisťných zmlúv až do jeho úmrtia. Týmito závermi z trestného konania bol viazaný aj súd v prejednávanej veci, a preto neprihliadal na námietku absolútnej neplatnosti spornej poisťnej zmluvy.

Súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie na závere, že odporca sa včas a účinne dovolal relatívnej neplatnosti poisťnej zmluvy podľa § 40a v nadväznosti na § 49a z dôvodu, že pri uzatváraní zmluvy konal odporca v omyle, ktorý úmyselne vyvolal poisťníka o skutočnosť, ktorá bola pre jeho uskutočnenie rozhodujúca. Navrhovateľ k tomu namietal, že pre poisťné zmluvy je vylúčená aplikácia týchto ustanovení vzhľadom na osobitnú právnu úpravu týkajúcu sa tohto zmluvného typu v § 788 a nasl., konkrétne právne nástroje poisťovateľa v § 798 OZ - zníženie poisťného a § 802 OZ - odstúpenie od zmluvy. Odvolací súd k tomu poukazuje, že tieto právne nástroje by poisťovateľ mohol využiť len v prípade trvania poisťnej zmluvy po vzniku poisťnej udalosti, čo v danom prípade nebolo možné, keďže k zániku poisťnej zmluvy došlo okamihom úmrtia poisťníka. Ustanovenia Štvrtej hlavy Občianskeho zákonníka sú všeobecnou právnou úpravou pre právne úkony a vzťahujú sa preto na všetky právne úkony bez ohľadu na príslušný zmluvný typ. Odporca tak mal oprávnenie dovolať sa relatívnej neplatnosti aj proti spornej poisťnej zmluve.

Ani odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ďalšiu námietku navrhovateľa, že relatívne dovolanie nebolo účinne uplatnené z dôvodu, že nebolo doručené priamo navrhovateľovi, resp. jeho zákonným zástupcom. S tým je spojený podľa navrhovateľa aj ďalší následok, že dovolanie nebolo uplatnené v trojročnej premlčacej lehote. Na čl. 2 súdneho spisu je založená plná moc zo dňa 14.4.2005 vystavená rodičmi navrhovateľa pre právneho zástupcu navrhovateľa M. V. Z., V., podľa ktorej je oprávnený vo veci týkajúcej sa spornej poisťnej zmluvy vykonávať všetky úkony, vymáhať nároky, plnenie nárokov prijímať, ich plnenie potvrdzovať, prijímať písomnosti, podávať návrhy a žiadosti, uzatvárať zmiery, uznávať nároky a vzdávať sa ich, podávať opravné prostriedky a vzdávať sa ich; to všetko i vtedy keď je podľa právnych predpisov potrebné osobitné splnomocnenie, vrátane zastupovania pred súdmi i orgánmi štátnej správy. Z takto formulovaného plnomocnenia je nepochybné, že sa vzťahovalo nielen na úkony v rámci súdneho konania, ale aj mimosúdne právne úkony, vrátane prijímania písomností. Táto plná moc bola zo strany právneho zástupcu navrhovateľa doručená aj odporcovi. Na jej základe odporca doručil dovolanie sa relatívnej neplatnosti poisťnej zmluvy zo dňa 31.8.2007 priamo do rúk právneho zástupcu navrhovateľa, ktorý ju prevzal dňa 4.9.2007. Dovolanie tak bolo uplatnené riadne a včas.

K argumentácii navrhovateľa, že v obdobných veciach týkajúcich životných poisťných zmlúv toho istého poisťníka a poisťencov, už právoplatne súdy rozhodli v prospech poistených osôb, vrátane uznesenia ÚS SR sp. zn. II.ÚS 855/2014 - 19, odvolací súd sa stotožňuje s obranou odporcu, že každú poisťnú zmluvu treba posudzovať individuálne, vzhľadom na jej obsah, okolnosti jej uzavretia a právnu argumentáciu. V prejednávanej veci je rozhodujúcim dôkazom písomné prehlásenie poisťníka pred uzavretím poisťnej zmluvy zo dňa 20.9.2004 v tzv. doplňujúcich informáciách pod bodom 6) písm. e) dotazníka odporcu, že nemal uzavretú poisťnú zmluvu životného poistenia a ani nepredložil návrh na jej uzavretie, hoci v tomto čase už mal podaný návrh dňa 16.9.2004 v ďalších šiestich poisťovniach na uzavretie životného poistenia s vysokými čiastkami poisťného plnenia. Takýto skutkový stav vo veciach, na ktoré poukazoval navrhovateľ, nevyplýva. Nie je žiadny dôvod spochybňovať tvrdenie odporcu, že ak by poisťník uviedol pravdivú odpoveď na túto otázku, urobil by ďalšie šetrenie na posúdenie rizikovosti zmluvy a vzhľadom na majetkové pomery poisťníka a počet zmlúv, ktoré už uzavrel (resp. mienil uzavrieť), neuzavrel by s poisťníkom poisťnú zmluvu vôbec, alebo by uzavrel zmluvu s iným obsahom. Odvolací súd preto neprihliadal ani na túto námietku navrhovateľa.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil podľa § 219 ods. 1,2 O.s.p. ako vecne správny.

Odporca bol vo veci úspešný aj v odvolacom konaní a podľa § 142 ods. 1 O.s.p. mu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Súd prvého stupňa odporcovi nepriznal náhradu trov prvostupňového

konania podľa § 150 ods. 1 O.s.p. s prihliadnutím na okolností hodné osobitného zreteľa na strane navrhovateľa a okolností prípadu. Rozsudok v tejto časti nebol odporcom napadnutý a je právoplatný. Odvolací súd nezistil dôvod, aby sa odklonil od týchto záverov súdu prvého stupňa a preto odporcovi z rovnakých dôvodov nepriznal ani náhradu trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.